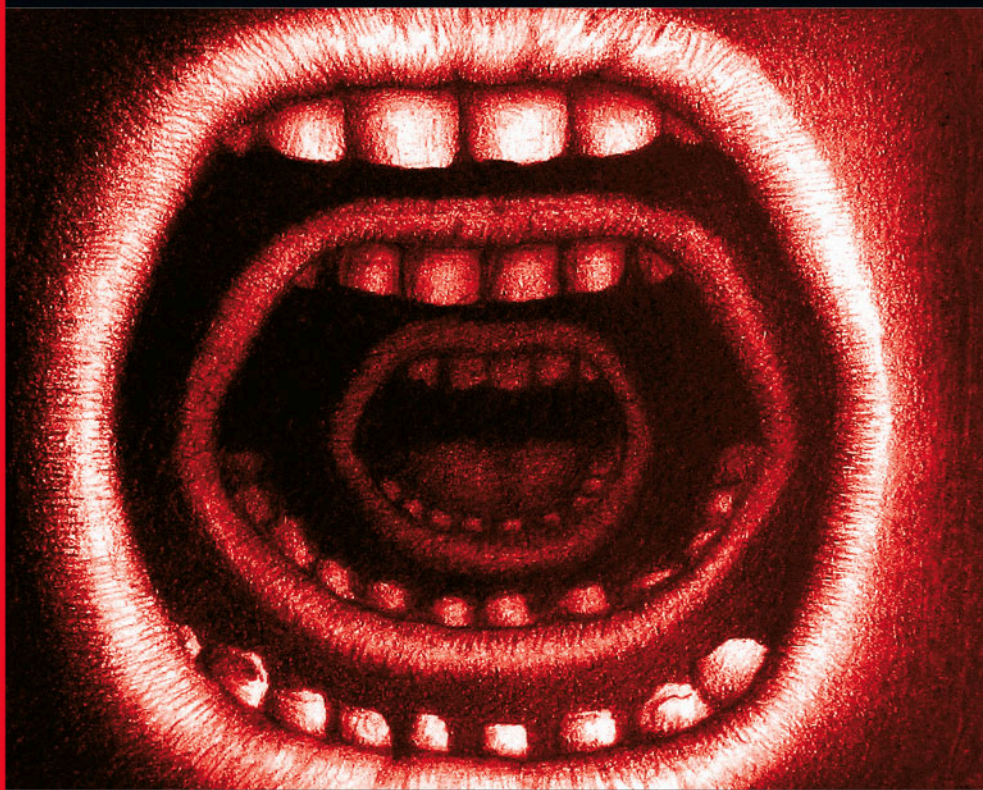

Život s nepřitelem

Byla jsem ženou tyrana

Lenka Stránská

TRITON

TRITON
Praha/Kroměříž

Lenka Stránská

ŽIVOT S NEPŘÍTELEM
Byla jsem ženou tyрана

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Stránská, Lenka

Život s nepřítelem : byla jsem ženou tyрана / Lenka Stránská. --
1. vydání. -- Praha : Stanislav Juhaňák - Triton, 2016. --
(13. komnata duše ; svazek č. 13)

ISBN 978-80-7553-164-3

364.63-055.2 * 929 * 364.63-027.553 * (437.3)

- Stránská, Lenka
- týrané ženy -- Česko
- domácí násilí
- deníky

364 - Sociální problémy vyžadující podporu a pomoc. Sociální
zabezpečení [18]

929 - Biografie [8]

Život s nepřitelem

Byla jsem ženou tyrana

Lenka Stránská

Lenka Stránská
ŽIVOT S NEPŘÍTELEM
Byla jsem ženou tyрана

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Copyright © Lenka Stránská, 2016
© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2016
Cover ilustration © Oldřich Jelen, 2016
Cover © Renata Brtnická, 2016

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykaňská 5, 100 00 Praha 10,
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7553-033-2

Motto:

Dnes už jsem přesvědčená, že čas, kdy strůjcem ponížení ženské bytosti byl muž, pominul. Dnes už vím, že kvalitu svého kolektivního i soukromého osudu mají ve svých rukách ženy. Škoda, že strach riskovat je silnější než touha žít důstojně. Škoda, že vážit si sama sebe a žít vlastní život je méně než hlas ulice, kterému se říká „cotomuřeknoulidi“.

(Olga Sommerová: *O čem ženy nesí*)

PŘEDMLUVA

Málokterá žena vstupuje do partnerství či manželství s tím, že si vybrala svého muže špatně. Na začátku vztahu zažívá s milovaným člověkem krásné chvíle, plánuje s ním společný život a rodinu. Cítí se zaskočená, když vášnivá objetí, květiny a romantické procházky najednou vystřídají urážky, ponižování a výbuchy nezvladatelného vzteku ze strany partnera. Některé ženy dají v případě prvních varovných signálů jasně najevo: takhle se ke mně nechovej! Jiné po prvním incidentu odcházejí, ale většina zamilovaných žen, stejně jako hlavní postava této knihy, ve vztahu zůstává a násilné chování muže omlouvá. Věří, že na vině jsou ony samy, a když se napraví, změní se i partner. Narůstající napětí se snaží řešit smířlivostí, jen aby se vyhnuly agresí. Přesto stačí partnerovi málo, aby vyvolal další incident. Bludný kruh se uzavírá: výčitky, nadávky, bití, květina „na usmířenou“, „líbánky“ a strohé konstatování, že si „stejně za všechno může sama“... Stejný scénář se opakuje celé týdny, měsíce i roky.

Nejsou výjimkou ženy, které si nechají ubližovat dvacet, třicet let.

Hrdinka této knihy svěřovala své trápení téměř čtyřicet let deníku. Její příběh je hlubokou sondou do duše ženy, která je téměř denně vystavována pokořování, kritizování, vyhrožování, zesměšňování i fyzickým atakům manžela. A domácí násilí spolu s aktéry stárne. Asymetrický vztah v pozdějších etapách života eskaluje. S nemocemi a povahovými změnami manžela ve stáří přicházejí i nové způsoby nátlaku – od terorizování až k dominantnímu fyzickému násilí. Mezi řádky čteme, jak hrdinka knihy své skutečné pocity popírá. Jak je přecitlivělá a nedokáže ventilovat své emoce: jednou upadá do apatie a netečnosti, jindy je vznětlivá. Vnitřní panika, úzkosti, deprese se u ní střídají s pocity viny a studu. Přijala roli oběti a přestala znát svou vlastní cenu. Chladného, arogantního manžela nedokázala opustit, protože on přece „potřeboval její péči“. Stejně jako u většiny starších žen je morální dilema ústřední postavy této knihy svázáno s tradiční představou o genderových rolích a postojem k manželství. Přestože ji mlčení celá léta „bolelo“, nenašla v sobě dost síly z bludného kruhu vystoupit.

Teprve v okamžiku, kdy si oběť uvědomí, proč se jí svírá žaludek, kdykoli klíč zarachotí v zámku, a položí si otázky: Kdo vlastně jsem? Co od života chci? Kdo si skutečně

zaslouží mou lásku?, možná najde dostatek odvahy svěřit se, přijmout pomoc a odejít do bezpečí, s vidinou, že se jednoho dne z toho děsivého snu probudí.

Mgr. Martina Vojtišková, předsedkyně Asociace pracovníků intervenčních center ČR, vedoucí a terapeutka Intervenčního centra pro osoby ohrožené domácím násilím v Ústeckém kraji

Vážně nevím, proč jsem tenkrát do telefonu nejdřív řekla: „Nemohla bys mi pomoci zařídit ten pohřeb?“ Bývalá snacha Helena se rozčílila: „Babičko, čím pohřeb?“ Přece jí muselo hned dojít, že umřel on. Byl na tom poslední dobou špatně, několikátý týden trávil v elděence. Já už se o něj opravdu nemohla starat, tak mi ji obvodní lékař pro něho zařídil. Tahala jsem ho z vany, bezvládného ho oblékala a několikrát denně umývala, protože neudržel moč ani stolicí... A stále jsem poslouchala jeho nadávky. Ale o tom, jak na mě pořád křičí, jsem doktorovi nepovídala. Na co taky?

Šly jsme tedy zařídit pohřeb. Já tam seděla a brečela. Čerstvá vdova po pětapadesáti letech společného života. Za půl roku by oslavil šestaosmdesátku. Oslavy narozenin bývaly stále stejné. Snachy (a později i vnučky) mi pomohly udělat chlebičky, pilo se víno, dostal dárky – většinou láhve s alkoholem. A potom hrál se syny karty. Protože se narodil na Mikuláše, tak vnučata vždycky dostala i nadílku. Pak už chodila dědovi gratulovat jen z povinnosti. Nikdy si totiž s nimi nehrál, nezajímal se o ně. Ani roztomilé vnučky Petruška s Kristýnkou, které

přišly do rodiny po třech „chlapech“ – dvou synech a vnukovi, u něj neměly šanci.

Před pětadvaceti lety mu diagnostikovali zhoubný nádor tlustého střeva v pokročilém stadiu. Je to jen na operaci, konstatovali lékaři, ale ne na vyléčení. Dost mě to tehdy sebralo... Ale měl štěstí. Nádor mu vyřízli a známý lékař mi pak pověděl, že by se jeho případ měl dát do učebnice. Nepotřeboval totiž žádnou další léčbu – ani chemoterapii, ani ozařování. Uzdravil se a možná si ani úplně neuvědomil, jak vážně byl nemocný. V té době lékaři neříkali pacientům diagnózu naplno a já mu pravdu také tajila. Jen jednou jsem ho zrazovala od pobytu na sluníčku. Řekl: „To snad mám rakovinu?“ Odpověděla jsem, že ne, ale že by neměl chodit na slunce tak krátce po operaci.

Ještě než nastoupil do nemocnice, rozhodl se vymalovat na chalupě. Tenkrát mi to přišlo, že chtěl ještě zanechat pořádek alespoň tam. A tak jsem to malování tajně obrečela. Jako kdyby jeho těžká nemoc všechno, co bylo předtím, smazala.

Helena nevěřičně kouká, jak pláču, a zařizuje pohřeb. Věcně a bez emocí, nesnášeli se. Občas po něm vyjela a já pak s obavami sledovala, co se bude dít. Kupodivu jí ani moc neodporoval. Když měl dobrou náladu, dokázali se spolu i zasmát.

Nepřemýšlím, kolik bude pohřeb stát, kývám na návrhy ohledně kytek, rakve a dalšího. A doufám, že to budu mít brzo za sebou.

Obřad proběhl rychle a bez proslovů. Žádné přátele neměl, kolegové v práci na něj dávno zapomněli a ani naši kluci se k proslovům nad rakví neměli. Přišlo vlastně jen několik sousedů, blízká rodina a pár příbuzných. Zazněla moje oblíbená árie z opery Nabucco. Později jsem zaslechla, jak si Helena šeptá s mojí švagrovou, že tahle melodie je vždycky dojme... Na pohřbech cizích lidí pokaždé brečím, ale na manželově jsem neuronila ani slzu.

Sedím v prázdném, uklizeném bytě. Na stolku v obýváku se už nepovalují láhve od piva, krabice od vína a zbytky jídla. Televize neřve. Společnost mi dělá kocour Bobeš a fenka Kačenka.

Vyhodím jeho léky, umiňuji si. Je jich tu tolik, že by zásobily menší lékárnou. V poslední době je totiž odmítal užívat, ale stále si je nechával předepisovat. Helena se vždycky smála: „To víte, babičko, má v tom uložený peníze...“ Nejdřív se ale zbavím nepořádku na jeho psacím stole. Celá léta jsme mu na něj nesměli sáhnout. Jako by to byl stůl nervózního, nedůtklivého vědce. Bude mít ještě někdo zájem o staré radioamatérské součástky, které na něm po všechny ty roky schraňoval? Leda tak technické muzeum. Nebo nějaký sběratel?

Pak nechám vymalovat, koupím si novou kuchyň... A potom? Konečně klid?

Mám hodné děti, které se poctivě živí, zdravá, chytrá a hezká vnoučata.